

De Wondere Vogelwereld van O.C. Hoymeijer.

Gewone Grijskop

Kanus domesticus gris L 12 cm

Zeer algemene, nogal saaie bewoner van eigenlijk alle biotopen. Kleinste grondscharrelachtige. Voorkomend van de afgelegen, droge, stoffige vlaktes van de Noord-Afrikaanse landen tot op de uitgestrekte toendra's van het uiterste puntje van Rusland.

Grote aantallen op platteland, doch ook talrijk in kleine buurtschappen, dorpen, middelgrote steden en metropolen met miljoenen inwoners. Hoewel vaak in grote zwermen aanwezig, door verborgen, onopvallend gedrag niet opgemerkt. Beweegt licht twijfelachtig met neerwaartse kop over grond op zoek naar voedsel. Alleseter, met een sterke voorkeur voor zaden, bessen, knoppen en ander niet bewegend voedsel. Wormen en rupsen maar ook onzeker vliegende en traag kruipende insecten staan op het menu. Deze langzame geleedpotigen zijn namelijk redelijk eenvoudig met de snavel of de pootjes te grijpen, daar de Grijskop liever niet al te veel moeite doet om de maaltijd bij elkaar te scharrelen.

Frequenteert gedurende de wintermaanden graag de stadse voedertafels. Blijft echter altijd op de grond om door andere winterverters en doorkomers als Kaasvogel (*Berligna goudum*), Meut (*Mervas pyrrealhius*) en Goudpukeltje (*Pico pico oro*) 'gemorst' voedsel op te pikken.

Opvallend is dat de Grijskop bij de jaarlijkse winter-tuinvogeltelling in weerwil van zijn ruime aanwezigheid over het hoofd gezien wordt en daardoor op menige tellijst ontbreekt. Op initiatief van de VBNBV (Vereniging ter Bescherming van de niet-bestaande Vogel) is een voorlich-

tingscampagne gestart om de veelal amateurvogeltellers door middel van advertenties in de landelijke dagbladen alsmede radio- en televisiespotjes op het bestaan van de Gewone Grijskop te wijzen, en deze zijn verdiende plaats op de tellingslijsten te gunnen.

Verenpak uiterst saai, in doorsnee grijs tinten. Wijfje over het algemeen iets lichter met naar geel gaande onderbuikvlek. Lichtere, cirkelvormige oogspiegel met donkere kraal oogjes en ietwat angstige blik. Gitzwarte spitse snavel. Zie de dieprode, frêle pootjes, welke zelden waarneembaar zijn door de voor grondscharrelachtigen typische doorgezakte houding.

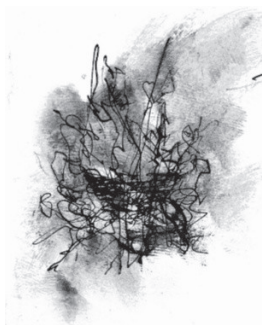
Balts niet bijzonder. Mannetje maakt slechts één, snelle, korte vlucht vanuit grassige begroeiing, waarbij de vogel het liefst niet boven het maaiveld uit lijkt te willen komen. Nest, dat eigenlijk geen nest genoemd zou mogen worden, bestaat uit een warrig, slordig bij elkaar geschoven hoopje takjes en gras, waarin de gemiddeld twee à drie jonge Grijskopjes met fijngekauwde granen, zaden en overrijpe bessen maar ook met in kleine stukjes gehakte regenwormen door de beide oudervogels worden gevoederd. Zingt niet.

Roep, een klagend van hoog laag gaand 'pioet'.

Volksvogelwijsheid

Herkomst: Nederland (Brabant, omgeving Oirschot)
"Des vort gheen Grijskop." Betekenis: Dat is geen doorsnee persoon, vaak aanduiding voor iemand uit de culturele sector.

Iedere week beschrijft O.C. Hoymeijer een vogel die aan zijn brein is ontsproten.

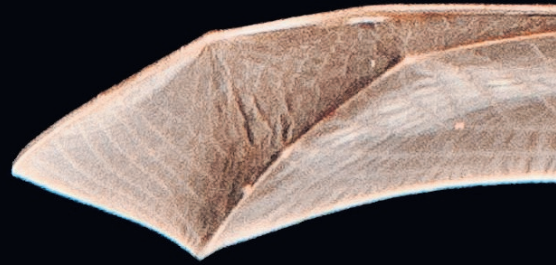

Slordig, warrig nest.

Gezenderd

Onderzoek

Met een groeiend netwerk van antennes langs de West-Europese kusten volgen biologen de trek van kleine vogeltjes, vleermuizen en zelfs hommels met zendertjes op hun rug. Wat is de relatie met windmolenparken?

tekst **Rob Buiters**

Z

even en een halve gram, schoon aan het haakje. Oftewel: net iets minder dan het

gewicht van twee suikerklontjes. Dat is alles wat een ruige dwergvleermuis weegt. Om zo'n klein diertje dag in dag uit te kunnen volgen, moet je dus aardig wat hightech uit de kast trekken. En dat is precies wat bioloog Sander Lagerveld en zijn collega's van Wageningen University & Research hebben gedaan.

"In de veldbiologie geldt een gouden regel", zegt Lagerveld. "Alles wat je voor onderzoek op of aan een vleermuis of vogel hangt, ringen, zenders, wat dan ook, mag niet zwaarder zijn dan 5 procent van het lichaamsgewicht van het dier. Dat komt omgerekend neer op een rugzakje van vier kilo voor een volwassen man van tachtig kilo. Gelukkig hebben we tegenwoordig radiozendertjes die mét batterijtje minder dan 0,3 gram wegen. Die voldoen dus aan de norm, en maken het mogelijk dat wij deze piepkleine vleermuizen precies kunnen volgen op hun trek."

Dat ruige dwergvleermuizen trekken was al bekend. Diertjes die in Nederland een

minuscuul aluminium ringetje aan hun achterpootje hadden gekregen, werden heel af en toe in Engeland teruggevonden. Lagerveld: "Het is bekend dat vrouwtjes van deze soort in het oosten van Europa kraamkolonies hebben. Wanneer het daar in de nazomer te koud begint te worden, trekken ze naar het zuidwesten. Daar ontmoeten ze de mannetjes, die het hele jaar door in West-Europa zijn gebleven. Een deel van de vleermuizen vliegt dus zelfs de zee over, om op de Britse eilanden te overwinteren. In het voorjaar trekken de vrouwtjes weer naar Oost-Europa, om daar te profiteren van de vele insecten tijdens de kraamperiode."

Met het zenderonderzoek proberen Lagerveld en collega's te achterhalen wanneer de vleermuizen precies de Noordzee over trekken. "Het is onderzoek in opdracht van Rijkswaterstaat, dat verantwoordelijk is voor de ruimtelijke inrichting van de Noordzee, dus ook voor de plaatsing van windparken. We weten van onderzoek op land dat vleermuizen in aanvaring kunnen komen met de wieken van windturbines en dat ze ook dodelijk gewond kunnen raken door de drukverschillen rond de rotorbladen. Rijkswaterstaat moet dus weten of die windparken op zee invloed kunnen hebben op de populatie van beschermde dieren zoals de ruige dwergvleermuis en hoe die dieren beter beschermd kunnen worden."